



e) U slov s přeneseným významem posuďte, zda jde o metaforu, nebo metonymii.

f) Slovo tvorně utvořená slova a výrazy rozdělte na vzniklá:

odvozováním

skládáním

zkracováním

g) Dokončete naznačený slovo tvorný rozbor. Vyberte si další dvě odvozená slova a proveďte u nich slovo tvorný rozbor:

dřevina		
ZS: dřevo		

h) Která tvrzení nepochybně vyplývají z daného textu?

- Většinu území Evropy tvoří kulturní krajina.
- V ČR byly vyhlášeny čtyři národní parky.
- Chráněných krajinných oblastí je v ČR mnohem více než národních parků.
- Národní přírodní rezervace patří mezi maloplošná chráněná území.
- Národní parky se dělí na tři zóny s různě přísnými pravidly ochrany.
- Nejstarší český národní park najdeme v Krkonoších.
- Většinu území ČR tvoří kulturní krajina.
- Součástí přírodní krajiny jsou hospodářské lesy.
- Jeden z národních parků tvoří jeden celek s CHKO.

10



Slovesa ve větách převedte do trpného rodu (využijte opisné i zvrtné pasivum):

1. Rotundu sv. Jiří postavili v době románské.
2. Po ukončení vyučování uklidili třídu.
3. Dnes v divadle Alfa hrají pohádku Osamělý obr.
4. Učili jsme se, že v Číně vynalezli také porcelán.
5. U naší tety vaří velmi dobře.
6. Všichni návrh smlouvy podepsali.
7. Vůz táhli dva koně.
8. Zraněného lyžaře dopravili vrtulníkem do fakultní nemocnice.
9. Hrad Karlštejn navštěvují turisté z celého světa.
10. Rychlou jízdu policisté trestali pokutou.

11

a) Podtrhněte ve větách příslovce:

1. Slaměný klobouk ležel nahoře na skříni.
2. Jindra stál vzadu a snažil se nenápadně proklouznout ke dveřím a rychle zmizet, dokud ho nikdo nezpovozoval.
3. Všichni postupně vystupovali z vlaku.
4. Zlata byla nachlazená a nevypadala dobře.
5. Autobus pomalu přijížděl a cestující se spořádaně řadili na nástupním ostrůvku.
6. Aneta si nahlas pustila svou oblíbenou písničku.
7. Bylo takové horko, že jsme se šli koupat až večer.



b) K příslovcím uveďte antonyma.

c) Zakroužkujte zájmena, určete jejich druh a funkci v textu.



6  Vyhledejte ve SSČ nebo ve SCS význam slov:

- | | | | | | | |
|---------|---------|----------|-----------|---------|-----------|------------|
| fosilie | kentaur | Koloseum | karafa | album | beletrie | dóm |
| gambler | bulvár | fjord | xenofobie | justice | mytologie | topografie |

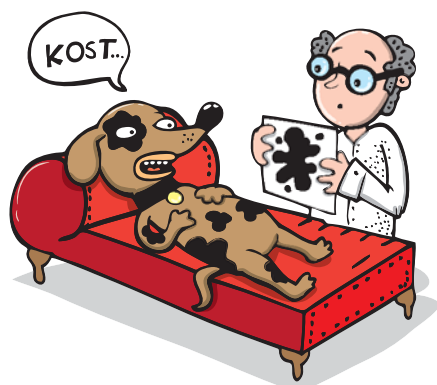
7  a) Vyložte význam jednotlivých slov:

archeologie, astronomie, biologie, ekologie, estetika, etika, filatelie, genetika, geologie, kriminalistika, mineralogie, politologie, psychologie, sociologie, zoologie


b) Vyberte si dvě slova a pokuste se sestavit jejich slovníková hesla.

8 Zdá se, že v následujícím cvičení přeházel šotek pojmenování odborníků. Jak to má být správně?

- Uf! Bolí mě záda, to je určitě z těch učebnic! Třeba na češtinu musíme mít pracovní sešit i učebnici! A já teď abych šel k optikovi.
- Dneska jsme se honili na posečené louce a já se můžu usmrkat, ukýchat, ukašlat, budu muset jít k ortopedovi.
- Mamka toho má v nové práci moc, pořád říká, že se z toho zblázní. To abych jí našel dobrého logopeda.



- Táta si ani po infarktu nedá pokoj, rozčiluje se nad každou maličností a kouří jednu cigaretu za druhou. Dělá prostě přesně to, co mu kynolog zakázal.
- Pepík do mě vrazil a srazil mi na zem brýle. Hned po škole musím k alergologovi, aby mi je spravil.
- Kdybyste potřebovali vědět, jakým výcvikem by měl váš pes projít, či jak ho máte vychovávat, obraťte se na mě, na psychiatra.
- Bráška ještě neumí říkat ř a už půjde do školy? Tak to ho přiveďte ke mně, já jsem nejlepší internista v celém okolí!

9  Pojmenujte sportovní disciplíny na fotografiích, pokuste se určit, jakého původu jsou jejich názvy, pak ověřte ve SSČ správnost vašeho odhadu:



7 Které tvrzení je správné? (Pomůže vám SSČ.)


- a) **Rys** je slovo mnohovýznamové i homonymum.
- b) **Oko** je homonymum.
- c) **Květináč** je slovo mnohovýznamové.

8 Ve kterém bodě jsou pouze odborné názvy z nauky o slovní zásobě?

- a) slovo cizí, metafora, mluvnický rod
- b) metonymie, doplněk, antonymum
- c) slovo jednovýznamové, synonymum, sousloví

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 9

Jsem pracovně velice vytížený.

9  Kterým synonymem můžete v předcházející větě obměnit slovo **vytížený** tak, aby smysl sdělení zůstal nezměněn?

- a) produktivní
- b) obtěžkaný
- c) zaostalý
- d) zaneprázdněný

10  Co označuje slovo **komplot**?

- a) zavařené ovoce
- b) bitvu ukončenou remízou
- c) spolupachatele
- d) spiknutí

11  Stavbě slova **zámořský** odpovídá schéma:

- a) předpona – kořen – přípona – koncovka
- b) kořen – přípona
- c) předpona – kořen
- d) předpona – předpona – kořen – přípona – koncovka

12  Slovo **odpadky** má stavbu:

CO MÁM UMĚT	Ještě musím procvičit	To už zvládám	
1 Rozlišovat způsoby obohacování slovní zásoby češtiny (tvoření slov, přejímání, přenášení významu, spojování v sousloví).			
2 Bezpečně vědět, co je kořen slova, předpona, přípona, koncovka, základové slovo, slovotvorný základ, slovotvorný prostředek, odvozené slovo a hlásková změna, a umět tyto pojmy používat při slovotvorném rozboru.			
3 S pomocí SCS vysvětlit věcný význam přejatých slov.			
4 Vysvětlit věcný význam citátových slov a slovních spojení.			
5 Umět zapsat cizí slova pravopisně správně.			

Celkově hodnotím svoji práci:



3. Líčení

1. Pohrajte si s následujícími „pětílístky“ a „diamanty“. Po zralé úvaze doplňte slova, která co nejlépe charakterizují dané roční období nebo přírodní úkaz:

Nápověda – pětílístek

2. řádek – 2 přídavná jména (jaké to je?)
3. řádek – 3 slovesa (co to dělá?)

4. řádek – výstižná věta o čtyřech slovech
5. řádek – nejlépe výstižnější jednoslovné obrazné pojmenování (synonymum, metafora, neologismus...)

_ jaro _

_ léto _

_ podzim _

_ zima _

Nápověda – diamant

2. řádek – 2 přídavná jména s pozitivní hodnotou
3. řádek – 3 slovesa s pozitivní hodnotou
4. řádek – výstižná věta o čtyřech slovech

5. řádek – 3 slovesa se spíše negativní hodnotou
6. řádek – 2 přídavná jména se spíše negativní hodnotou
7. řádek – nejlépe výstižnější jednoslovné obrazné pojmenování

_ vítr _

_ slunce _

